

Warszawa, dnia 5 marca 2018 r.

Sygn. akt VI Ka 1481/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Anna Zawadka

protokolant: protokolant sądowy stażysta Paulina Sobota

przy udziale prokuratora Teresy Pakieły

po rozpoznaniu dnia 5 marca 2018 r.

sprawy E. K., syna B. i G., ur. (...) w L.

oskarżonego o przestępstwo z art.178a§1 i 4 kk w zb. z art. 244 kk w zw. z art.31§2 kk w zw. z art.11§2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 29 września 2017 r. sygn. akt II K 1088/16

wyrok w zaskarżonej części utrzymuje w mocy; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz r.pr. C. J. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w instancji odwoławczej oraz podatek VAT; zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, przejmując wydatki na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt: VI Ka 1481/17

UZASADNIENIE

E. K. został oskarżony o to, że: w dniu 10 sierpnia 2016 roku w L. , woj. (...) na ul. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości I badanie 0,80 mg/l , II badanie 0,79 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził pojazd mechaniczny marki V. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym, będąc uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 28.08.2013 roku sygn..akt : II K 1482/12 za prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości , naruszając tym samym zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym orzeczony wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim z dnia 26 września 2008 roku sygn..akt : II K 251/08 mając w czasie popełnienia przestępstwa w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania postępowaniem ,

tj. o czyn z art.178a§1 i 4 kk w zb. z art. 244 kk w zw. z art.31§ 2 kk w zw. z art.11§2 kk

Wyrokiem z dnia 29 września 2017r. w sprawie II K 1088/16 Sąd Rejonowy w Legionowie

I. oskarżonego E. K. w ramach zarzucanego mu czynu uznać winnym tego , że w dniu 10 sierpnia 2016 roku w L. , woj. (...) na ul. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości I badanie 0,80 mg/l , II badanie 0,79 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził pojazd mechaniczny marki V. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym , będąc uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 28.08.2013 roku sygn..akt : II K 1482/12 za prowadzenie pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości oraz w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Dworze

Mazowieckim z dnia 26 września 2008 roku sygn..akt : II K 251/08 , przy czym w czasie popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania jego postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona , tj. czynu z art. 178a§1 i 4 kk w zw. z art.31§2 kk i za tak przypisany mu czyn na podstawie art. 178a§1 i 4 kk w zw. z art.31§2 kk skazał go, a na podstawie art.178a§4 kk wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II.na podstawie art. 42§4 kk orzekł wobec oskarżonego dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym;

III.na podstawie art. 43a§2 kk orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej ;

IV.na podstawie art. 624§1 kpk zwolnił oskarżonego od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania przejmując je na rachunek Skarbu Państwa;

V.zasądził ze Skarbu Państwa na rzecz r.pr. C. J. kwotę 1176 (jeden tysiąc sto siedemdziesiąt sześć złotych) plus należny podatek VAT tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu.

Apelację od wyroku wniósł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok w zakresie pkt I-IV w części dotyczącej orzeczonej kary jak i środków karnych. Obrońca oskarżonego zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 31 § 2 kk poprzez jego niezastosowanie w części, w jakiej przepis ten wskazuje na możliwość orzeczenia wobec sprawcy działającego w warunkach ograniczonej poczytalności, nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Podnosząc ten zarzut obrońca oskarżonego wnosił o :

- zmianę zaskarżonego wyroku w części orzekającej o karze i orzeczenie wobec oskarżonego E. K. kary pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem lub kary ograniczenia wolności jak też uchylecia-jako niewykonalnego, orzeczonego świadczenia pieniężnego w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej,

- nadto wnosił o orzeczenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu, albowiem koszty te tak w części jak i w całości nie zostały pokryte.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia wykazała, że Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie w sprawie. Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji nie budzą zastrzeżeń Sądu Okręgowego. Zostały oparte na podstawie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy głównej, ocenionego w sposób wszechstronny z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazania wiedzy oraz doświadczenia życiowego.

Nie ma racji obrońca zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 31 § 2 kk poprzez jego niezastosowanie i orzeczenie wobec oskarżonego przez Sąd I instancji kary pozbawienia wolności bez zastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary. Obrazą prawa materialnego polega na wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu przepisu prawa, gdy sąd miał ustawowy obowiązek dany przepis zastosować lub nie było ustawowych podstaw do takiego zastosowania, albo na błędnej wykładni prawa. Jeżeli sąd określoną instytucję prawa materialnego może zastosować, to jej niezastosowanie powinno zostać w apelacji zakwestionowane bądź w ramach zarzutu przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów (błąd dowolności), bądź w ramach zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych (błąd braku), a nie obrazę prawa materialnego. Wskazać należy, iż przepis art. 31 § 2 k.k. nie zawiera reguł dotyczących wymiaru kary wobec sprawców o znacznie ograniczonej poczytalności, a jedynie przyznaje uprawnienie do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary, co wymaga uwzględnienia nie tylko stopnia zawinienia, ale również pozostałych okoliczności, których mowa w art. 53 § 1 k.k. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 18 października 2017 r. II AKa 274/17). Sam fakt działania sprawcy w stanie ograniczonej w stopniu znacznym poczytalność nawet w skrajnych wypadkach, gdy zbliża się on do niepoczytalności nie przesądza o zasadności zastosowania wobec niego nadzwyczajnego złagodzenia kary, albowiem rozstrzygnięcie w tym zakresie musi uwzględniać także pozostałe dyrektywy wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k., w tym przede wszystkim także występujące w sprawie okoliczności obciążające. Na decyzję co do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary sprawcy o znacznie ograniczonej poczytalności wpływa także stopień społecznej szkodliwości czynu.

Wbrew twierdzeniom skarżącego poza uwagą sądu nie pozostał fakt, że oskarżony dopuścił się przypisanego mu przestępstwa mając ograniczoną zarówno zdolność rozumienia znaczenia czynu jak i możliwość pokierowania swoim postępowaniem w stopniu znacznym w rozumieniu art. 31 § 2 k.k. Prawdopodobnie, zdaniem Sądu Okręgowego, sąd I instancji uznał jednak, że oskarżony nie zasługuje na nadzwyczajne złagodzenie kary. Rozważania dotyczące tej kwestii, jak i szerzej zamiaru z jakim działał oskarżony, kwalifikacji prawnej zachowania E. K. i wysokości orzeczonej kary (k.171 uzasadnienia), aczkolwiek bardzo lakoniczne, zasługują na pełną akceptację. Słusznie w szczególności sąd uznał, że dotychczasowa wielokrotna karalność powoduje, że jedynie kara 10 miesięcy pozbawienia wolności jest adekwatna do stopnia winy oskarżonego, zaś sam fakt działania w stanie ograniczonej poczytalności nie przesądza o zasadności zastosowania wobec niego nadzwyczajnego złagodzenia kary. Wbrew twierdzeniom skarżącego nie jest taką okolicznością pozostawanie oskarżonego pod stałą opieką Poradni Uzależnień oraz Poradni Zdrowia Psychicznego. Wskazać należy, iż prowadzone przez oskarżonego od 14.01.2008r. leczenie odwykowe oraz prowadzone od 2000r. leczenie psychiatryczne (k.152), nie zapobiega popełnianiu przez oskarżonego kolejnych przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Z ustnej opinii lekarzy psychiatrów wydanej na rozprawie wynika, że oskarżony w wystarczającym stopniu zna i prawidłowo rozumie normy prawne czy wartości społeczne.

E. K. był w sumie sześciokrotnie karany za przestępstwa z art. 178a § 1 kk, art. 244 kk i art. 178a § 4 kk. Sąd Rejonowy zasadnie nie znalazł żadnych podstaw do zastosowania tej instytucji. Przypomnieć bowiem należy, że rozstrzygnięcie o zastosowaniu lub niezastosowaniu dobrodziejstwa wynikającego z art. 31 § 2 k.k. dotyczy kwestii tylko i wyłącznie wymiaru kary i jako takie musi uwzględniać również ogólne dyrektywy wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k., czyli również cele w zakresie społecznego oddziaływania. Na decyzję, co do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary sprawcy o znacznie ograniczonej poczytalności wpływa także stopień społecznej szkodliwości czynu. Biorąc pod uwagę powyższe należało, zdaniem Sądu Okręgowego, zgodzić się z sądem I instancji, że jedynie kara w orzeczonym wymiarze jest adekwatna do stopnia winy oskarżonego i spełni swoje zadania zarówno w zakresie prewencji indywidualnej jak i społecznego oddziaływania. Taka sytuacja, jak w przedmiotowej sprawie, wymaga zdecydowanego działania ze strony sądu, między innymi poprzez odpowiednią represyjność orzeczeń w tego rodzaju sprawach. Zdaniem bowiem sądu okręgowego wymiarzenie w takim przypadku kary zbyt łagodnej sprawiłoby, że kara ta nie spełniłaby swych celów w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, powodując w opinii publicznej przekonanie o bagatelizowaniu przez sąd tego rodzaju przestępstw i pobłażaniu ich sprawcom. Nadzwyczajne złagodzenie kary jest czymś wyjątkowym. Dlatego też wyjątkowymi okolicznościami musi wykazać się sprawca, aby mógł z takiego złagodzenia kary skorzystać. W realiach niniejszej sprawy takie wyjątkowe okoliczności nie wystąpiły. Podkreślić jedynie należy, że za skorzystaniem przez oskarżonego z przywileju nadzwyczajnego złagodzenia kary w szczególności nie przemawiają okoliczności związane z popełnionym czynem oraz okoliczności odnoszące się do osoby oskarżonego. Zatem, nie podzielając zarzutu obrońcy oskarżonego w zakresie rozstrzygnięcia o karze, a także nie akceptując argumentacji zaprezentowanej w uzasadnieniu apelacji, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do złagodzenia 10 miesięcy kary pozbawienia wolności - w tym poprzez zastosowanie przepisów art. 31 § 2 k.k. Kara ta nie jawi się jako rażąco surowa, gdyż nie można przy wymiarze kary kierować się wyłącznie okolicznościami przemawiającymi za oskarżonym, ani nadawać im nadmiernej wagi.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, kara wymierzona E. K. przez sąd I instancji jest adekwatna do stopnia jego winy oraz współmierna do społecznej szkodliwości czynu, którego się dopuścił. W realiach przedmiotowej sprawy kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania spełni cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do skazanego, a ponadto będzie odpowiednią reakcją wymiaru sprawiedliwości w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Należy wskazać, że oskarżony jest osobą, która lekceważy powszechnie

obowiązujące normy zachowania i dopuszcza się kolejnych przestępstw z poczuciem całkowitej bezkarności. Występku z art. 178a § 4 k.k. dopuścił się już po raz drugi, co oznacza, że poprzednio wymierzane za podobnego rodzaju czyny kary- w tym kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, nie przyniosły zamierzonego rezultatu. Wielokrotność skazań świadczy o tym, że na wychowanie oskarżonego w warunkach wolnościowych jest już za późno i dla osiągnięcia wobec niego wychowawczych i prewencyjnych celów kary konieczne jest wymierzenie mu bezwzględnej kary pozbawienia wolności. Brak jest bowiem pozytywnej prognozy, że oskarżony w przyszłości będzie przestrzegał porządku prawnego pomimo warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności lub wymierzenia kary ograniczenia wolności. Z opinii z Aresztu Śledczego W. wynika, że E. K. odbywa obecnie karę 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie II K 339/07, a do wprowadzenia do wykonania oczekują kolejne 3 kary pozbawienia wolności. Koniec tych kar został obliczony na dzień 17.07.2020r. Oskarżony odbywa karę w systemie zwykłym. Przestrzega porządku i dyscypliny w stopniu dobrym. Stosuje się do wymagań wynikających z przepisów regulaminowych. W grupie współosadzonych funkcjonuje prawidłowo. Dotychczas nie był karany dyscyplinarnie ani nagradzany. E. K. nie uczestniczy w programach resocjalizacji, nie jest też zatrudniony i nie zabiega o pracę. Nie jest uczestnikiem podkultury przestępczej. Na temat popełnionych czynów karalnych i dotychczasowego trybu życia wypowiada się w sposób krytyczny. Ogólna opinia o osadzonym jest poprawna. Aktualnie oczekuje on na badania psychologiczne.

Reasumując brak jest podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku. W ocenie sądu odwoławczego tylko kara bezwzględnego pozbawienia wolności wymierzona w niniejszym postępowaniu powstrzyma oskarżonego przed powrotem na drogę przestępstwa w przyszłości. Orzeczonej wobec oskarżonego kara 10 miesięcy pozbawienia wolności nie nosi cech rażącej niewspółmierności, byłaby taką dopiero wówczas gdyby w odczuciu społecznym była karą niesprawiedliwą, a takiej oceny nie sposób wyprowadzić w realiach niniejszej sprawy, jeśli się uwzględni uprzednią wielokrotną karalność oskarżonego za różne przestępstwa, w tym czterokrotne skazanie za czyny z art. 244 kk. Kara musi bowiem spełniać oprócz zadań prewencji indywidualnej również zadania prewencji generalnej. Kara jest jednym z ważnych środków zwalczania przestępczości, tak w sensie funkcji odstraszałającej, jak i w zakresie kształtowania społecznie pożądanego postaw (vide wyrok SA w Gdańsku z dnia 13 lipca 2017 roku, sygn. akt II AKa 156/17, LEX 2375017).

Ze względu na fakt ponownego skazania za przestępstwo z art. 178a § 4 kk orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio jest obligatoryjne zgodnie z przepisem art. 42 § 4 kk. Taki wymiar środka karnego jest adekwatny do stopnia zawinienia oskarżonego i jego uprzedniej karalności za podobne przestępstwa oraz zabezpieczy społeczeństwo przed zagrożeniem jakie stwarzał oskarżony kierując samochodem w stanie nietrzeźwości.

Ponadto obligatoryjne jest także orzeczenie świadczenia pieniężnego w kwocie co najmniej 10 000 zł w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 kk. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska obrońcy oskarżonego odnośnie niewykonalności tego świadczenia z powodu możliwości majątkowych i finansowych oskarżonego jako osoby niepełnosprawnej utrzymującej się z zasiłku socjalnego i pomocy społecznej. Obowiązek orzekania świadczenia pieniężnego w połączeniu z określeniem minimalnej granicy w odniesieniu do przestępstwa z art. 178a § 4 kk, nie budzi wątpliwości. Brak możliwości płatniczych ze strony oskarżonego, który aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności i nie jest zatrudniony w zakładzie karnym, uzyskując jedynie zasiłek socjalny, nie skutkuje możliwością uchylecia tego świadczenia pieniężnego, nawet jeśli jego wysokość przekracza roczne dochody oskarżonego (k.201). Przepis art. 43a § 2 kk ogranicza bowiem zakres swobody sędziowskiej nawet w sytuacjach gdy może prowadzić do zastosowania reakcji karnej bardziej dolegliwej niż wynikałoby to z możliwości majątkowych oskarżonego.

Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego C. J. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w instancji odwoławczej oraz podatek VAT. Przy ustalaniu zasądzonej na rzecz obrońcy z urzędu kwoty Sąd Okręgowy kierował się § 12a ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 kwietnia 2015 r. (Dz. U z 2015r., poz.617) zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Mając na uwadze trudną sytuację materialną oskarżonego Sąd Okręgowy zwolnił go od opłaty za II instancję, wydatkami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa.